

Kriptovaluták a generációs digitális szakadékok tükrében

Cryptocurrencies in the Context of Generational Digital Divides

PROF. DR. CSISZÁRIK-KOCSIR ÁGNES egyetemi tanár, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar – Közgazdaságtudományi, Pénzügyi és Számviteli Intézet, email: kocsir.agnes@kgk.uni-obuda.hu

DOI: <https://doi.org/10.65513/MaMi.2026.2.5>

Abstract

Over the past decade, cryptocurrencies have become key components of the global financial system. The rapid spread of digital currencies and the advancement of blockchain technology have significantly transformed the way financial transactions, investments, and value creation processes operate. However, interest in cryptoassets is not uniform across different segments of society: technological openness, digital competencies, and financial attitudes exhibit generational patterns. The research examines the extent to which respondents from different generations are familiar with leading cryptocurrencies, particularly Bitcoin and Ethereum, as well as other leading crypto assets frequently mentioned alongside them. Through a cross-tabulation analysis of a sample of 2,854 respondents, the study aims to shed light on the prevalence and awareness of major cryptocurrencies across different generations by comparing generational categories with levels of cryptocurrency knowledge. The study's basic assumption is that younger generations are more likely to have a higher level of crypto knowledge and usage, while older age groups tend to have limited or no knowledge, which the primary research presented in the study aims to substantiate.

Keywords: cryptocurrencies, generations, awareness, usage, primary research

JEL codes: G41, G51, O33, D91, J11

Absztrakt

A kriptovaluták az elmúlt évtizedben a globális pénzügyi rendszer meghatározó elemeivé váltak. A digitális fizetőeszközök gyors elterjedése és a blokklánc-technológia fejlődése jelentősen átalakította a pénzügyi tranzakciók, befektetések és értékteremtési folyamatok működését. A kriptoeszközök iránti érdeklődés azonban nem egyenletes a társadalom különböző csoportjai között: a technológiai nyitottság,

digitális kompetenciák és pénzügyi attitűdök generációs mintázatokat mutatnak. A kutatás azt vizsgálja, hogy a különböző generációkba tartozó válaszadók milyen mértékben ismerik a vezető kriptovalutákat, különösen a Bitcoin és az Ethereumot, valamint az ezekkel egyszerre említett vezető kriptoeszközöket. A 2854 fős mintán végzett keresztábra-elemzés során a generációs kategóriákat és a kriptovaluta-ismeret szintjét összehasonlítva kívánja a tanulmány megvilágítani a főbb kriptovaluták elterjedtségét és ismertségét a különböző generációk tekintetében. A tanulmány alapfeltételezése az, hogy a fiatalabb generációk nagyobb valószínűséggel rendelkeznek magasabb szintű kriptoismerettel és használattal, míg az idősebb korcsoportok inkább a korlátozott vagy hiányzó ismeretekkel bírnak, amit a tanulmányban bemutatott primer kutatás kíván alátámasztani.

Kulcsszavak: kriptovaluták, generációk, ismertség, használat, primer kutatás

JEL-kódok: G41, G51, O33, D91, J11

1. Bevezetés

A digitális pénzügyi ökoszisztéma fejlődése roham léptékben alakítja át a fizetési szokásokat és a pénzügyi műveltség elvárásait. A blokklánc-technológia nem csupán pénzügyi innovációként jelenik meg, hanem intézményi és oktatási környezetben is alkalmas a biztonság és az átláthatóság növelésére, amire Bálint (2021) egy egyetemi adatrögzítési rendszer példáján keresztül mutat rá. A gyakorlatban ugyanakkor a nem készpénzes megoldások bővülnek, a készpénz iránti igény sem tűnik el, ami kettős felkészültséget igényel a háztartásoktól és a döntéshozóktól (Glowka, Kosse, & Szemere, 2023). A legfrissebb nemzetközi mérések azt mutatják, hogy a digitális pénzügyi írástudás fejlesztése kulcs a tudatos részvételhez a gyorsan digitalizálódó szolgáltatások mellett (OECD, 2023). Eközben a kriptoeszközök és a stabilcoinok terjedése makro- és pénzügyi stabilitási kihívásokat vet fel, amelyek átfogó, összehangolt szakpolitikai választ igényelnek (Financial Stability Board & International Monetary Fund, 2023).

2. Szakirodalmi áttekintés

A pénzügyi írástudás a 21. században a korábbinál sokkal szélesebb fogalomként értelmezendő: nemcsak a pénzügyi termékek ismeretét és a számolási készséget foglalja magában, hanem a digitális, viselkedési és etikai komponenseket is, amelyek a hosszú távú jólét és a társadalmi felhatalmazás alapjai (Tavares & Almeida, 2025; Christopher & Nithya, 2025). E bővülés hátterében az a tény áll, hogy a pénzügyi döntések egyre inkább adatintenzív, platform-alapú környezetben születnek, ahol az információ mennyisége és változása önmagában is kockázati tényező (Kaiser & Lusardi, 2024). A pénzügyi tudatosság szintje szoros összefüggést mutat a háztartások pénzügyi döntéseivel, és annak hiánya hosszú távon növeli a kockázatos vagy nem megfelelő pénzügyi eszközválasztások valószínűségét, ami a digitális pénzügyi innovációk – így a kriptovaluták – megítélésében és használatában is generációs különbségekhez vezethet. (Sági & Lentner, 2019). Fontos azt is kiemelni, hogy a pénzügyi tudatosság és tudásszint különbségei eltérő eszközhasználati nyitottságot eredményeznek, ami magyarázza a digitális és alternatív pénzügyi megoldások elfogadását (Garai-Fodor, 2023). A gazdasági felsőoktatásban tanuló fiatalok technológiai nyitottságát Balogh és Varga (2025) empirikus vizsgálata is alátámasztja, amely alapvetően meghatározza az olyan új digitális pénzügyi megoldások, mint a kriptovaluták elfogadási hajlandóságát.

A digitális ökoszisztémák gyors terjedése – mobilfizetés, e-pénztárcák, decentralizált pénzügyi megoldások – új kompetenciákat követel: adatértés, kritikai gondolkodás, valamint a kiberkockázatoktól

a pénzügyi csalásokig terjedő kitétségek felismerése és kezelése (Gallego-Losada et al., 2021; Ionescu, 2021). A kriptovaluták esetében ez különösen igaz, mivel a hálózati sajátosságok, a volatilis ármozgások és a szabályozási bizonytalanság a klasszikus pénzügyi kockázatoktól eltérő mintázatokat eredményeznek (Péter & Kocsis, 2024; Németh et al., 2025). Ezt a képet tovább árnyalja, hogy a kriptoeszközök megítélését nemcsak a pénzügyi és technológiai jellemzők, hanem azok fenntarthatósági vonatkozásai is alakítják, különösen az energiaigényes működési mechanizmusok és az alternatív, energiahatékonyabb megoldások társadalmi percepciója révén (Kovács & Szeberényi, 2025). Emellett a pénzügyi innovációk társadalmi elfogadottsága és gyakorlati értelmezése szempontjából az intézményi és irányítási háttér minősége sem közömbös, mivel a szabályozási környezet, a kormányzási keretek és az ezekhez kapcsolódó bizalom közvetetten befolyásolhatják az új pénzügyi eszközök ismertségét és megítélését is (Sharma et al., 2026).

A generációs különbségek több empirikus vizsgálat alapján is kirajzolódnak, bár mértékük nem minden alcsoporthoz azonos. Számos empirikus vizsgálat mutatja, hogy a Z kohorsz körében a használati hasznosság, a könnyű használat és az életstílussal való kompatibilitás a kulcsmozgatók, míg az X generáció esetében a biztonság, az adatvédelem és a kockázatkerülés hangsúlyosabb (Agárdi & Alt, 2021; Agárdi & Alt, 2022). A mobilfizetésnél a fiatalabbaknál a társas befolyás és a promóciós ingerek jobban működnek, ennek ellenére az idősebbek döntéseit inkább a szubjektív normák és az észlelt pénzügyi kockázat alakítják (Wei et al., 2021; Nur & Panggabean, 2021; Purohit et al., 2022; Rahmayanti & Kencana, 2024). A pénzügyi írástudás kettős hatást fejthet ki a kriptovaluta-kitétségre. Egyrészt növeli a tájékozott részvételt – a kockázat-hozam mérlegelés és a vagyonkezelési fegyelem révén –, ugyanakkor mérsékli a spekulatív túlereagálást és a megtévesztő mintázatoknak való kitétséget (Idris et al., 2023; Mayorga et al., 2025). A makrogazdasági bizonytalanság (inflációs sokkok, kamatpálya-váltások) fokozza a döntési helyzetek volatilitását, ezért a megbízható információs bázis és a kognitív kontroll kiemelt fontosságú (Zentai & Kovács, 2024). Az oktatási válaszok ennek megfelelően a személyre szabott, adatvezérelt megközelítések felé mozdultak. A mesterséges intelligencia tanulói profilhoz illesztett tartalommal, valós idejű visszajelzésekkel növelheti a kompetencia elsajátítás sebességét, és hatékonyságát (Zou, 2025; Alvarado-Cáceres et al., 2025), feltéve azt, hogy az intézményi keretek ezt támogatják. A rendszer-szemléletű fejlesztések – beágyazott pénzügyi eszközökkel és integrált készségpályákkal – élethosszig tartó tanulási környezetet hoznak létre (Raza, 2025), ugyanakkor érdemes a gondolkodásba a viselkedéstudományi elemeket is beépíteni, hogy az információtúlsúlyból fakadó kognitív terhelést kezelhetővé tegyünk (Bagó, 2023).

A pénzügyi szolgáltatási oldalon az MI-alapú megoldások – robot-tanácsadók, személyre szabott értesítések, valós idejű analitika – demokratizálják az információhoz és tanácsadáshoz való hozzáférést, de ezzel párhuzamosan növelik a felhasználók felelősségét a rendszerek megértésében és helyes használatában (Kaur & Dhiman, 2024). A csalásmegelőzésben és a digitális biztonságban az anomáliaészlelés és a prediktív riasztások hatékonysága azon is múlik, hogy a felhasználók mennyire képesek értelmezni a jelzéseket és cselekvőképes módon reagálni (Senduk et al., 2024). A kriptoeszközök sajátosságai – például az önörzés és a kulcskezelés felelőssége – ezt a kompetenciát különösen fontossá teszik (Németh et al., 2025).

A szakpolitikai és intézményi környezet világszerte a pénzügyi edukáció megerősítésére reagál. A cél az, hogy a lakosság képes legyen biztonságosan és tudatosan navigálni a digitális csatornák között, továbbá az alternatív befektetéseknél is megalapozott döntéseket hozzon (Ardoğan et al., 2023). A magyar empirikus eredmények szerint a pénzügyi viselkedés kontextusfüggő, a digitális csatornák használata heterogén, és a háztartási döntések a járvány utáni időszakban is átrendeződnek (Zentai & Kovács, 2024; Csiszárík-Kocsír, 2022). Mindez indokolja, hogy a képzések és kommunikációs

programok szegmentáltak legyenek, figyelembe véve a generációs sajátosságokat és a kompetenciaszintek eloszlását.

A pénzügyi kultúra kulturális beágyazottsága szintén számít: a kulturális dimenziókhoz kötődő attitűd- és viselkedésmintázatok magyarázzák, miért reagálnak másként az egyének a pénzügyi ösztönzőkre és a kockázati információkra (Hegedűs & Lentner, 2023). Az etikai szempontok integrálása – a digitális felelősség és az adathasználat normái – szükséges a pénzügyi autonómia megőrzéséhez egy adatvezérelt környezetben (Adiandari, 2023). A 2008-as válság és a Covid-időszak tanulságai szerint a pénzügyi műveltség hiánya multiplikátor hatással mélyíti az egyenlőtlenségeket, ezért az edukáció közpolitikai eszközként egyszerre szolgál egyéni jóléti és makrostabilitási célokat (Aleksandrova et al., 2024).

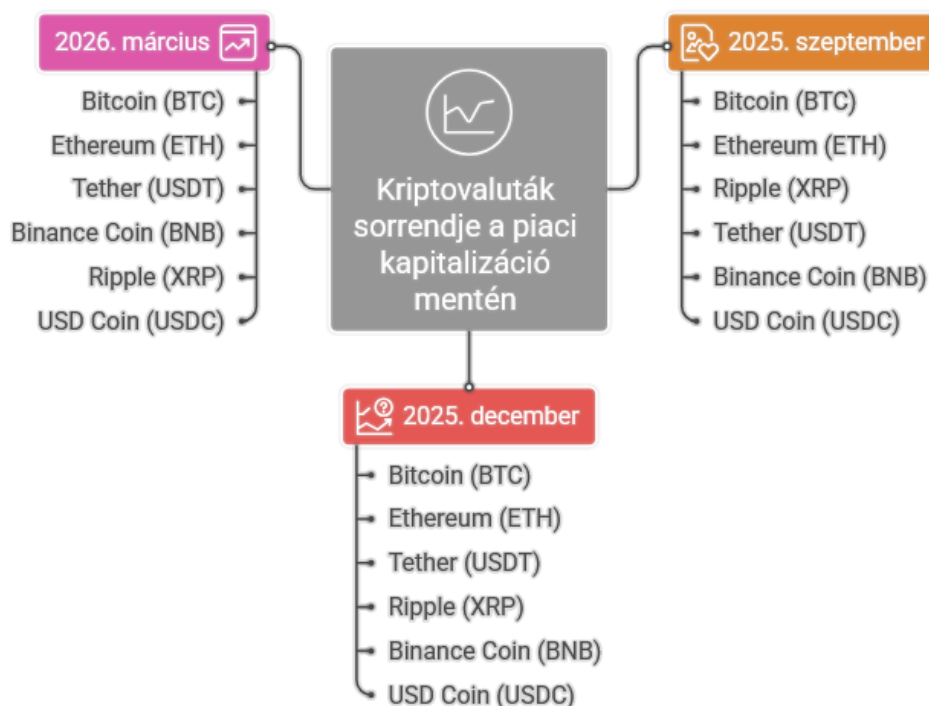
A kriptovaluták és a digitális fizetési megoldások térnyerése olyan kettős követelményt támaszt, amely egyszerre igényel innovatív, rugalmas infrastruktúrát és magas szintű pénzügyi írástudást. A tervezésnek generáció-érzékenynek kell lennie: a fiatalabbaknál az innováció, hasznosság és kompatibilitás hangsúlyozása, az idősebbeknél a biztonság, adatvédelem és transzparens kockázatkommunikáció bizonyul eredményesnek a nemzetközi kutatások alapján (Agárdi & Alt, 2021, 2022; Wei et al., 2021; Rahmayanti & Kencana, 2024). Az empirikus eredmények tükrében a cél a választás képességének erősítése, amely egyaránt erősíti az egyéni rezilienciát és a rendszerszintű stabilitást is (Christopher & Nithya, 2025; Kaiser & Lusardi, 2024).

3. Anyag és módszer

A jelen tanulmányban bemutatott eredmények egy 2025-ben megvalósított primer kutatáson alapulnak, amely összesen 2854 fő bevonásával készült. A mintában a főbb demográfiai korcsoportok mindegyike képviseltette magát, és a generációs megoszlás összességében jól tükrözi a hazai társadalom szerkezetét: a Baby Boomer generáció aránya 6,3%, az X generációé 23,2%, az Y generációé 23,2%, a Z generációé 41,1%, míg az Alfa generáció 6,1%-ot képviselt, ami egy fiatalabb mintavételi fókuszra utal. Ez a mintaszerkezet lehetővé teszi a kriptovaluta-ismeretek generációk szerinti, összehasonlító vizsgálatát. A kitöltés teljes mértékben önkéntes és anonim volt, a kutatás során figyelembe véve a vonatkozó kutatásetikai előírásokat és a GDPR adatkezelési követelményeit. A válaszadók köréből nem került sor kizárásra, így a minta heterogenitása a vizsgálat egyik erőssége. A generációs hovatartozást a válaszadók születési éve alapján képeztem, naptári év szerint értelmezve az intervallumokat. A generációs kategóriák határait zárt intervallumként értelmeztem, az alábbiak szerint: Baby Boomer (BB) = 1940–1964, X-generáció = 1965–1979, Y-generáció = 1980–1994, Z-generáció = 1995–2007, Alfa = 2008–(2008-tól kezdődően). Az adatfelvétel egy komplex, több tématerületet lefedő kérdőívvel történt, amely külön blokkokban mérte a digitális technológiákhoz való viszonyt, a pénzügyi ismereteket, valamint a kriptoeszközökhöz kapcsolódó ismertséget, attitűdöket és használati mintázatokat. Jelen tanulmány kifejezetten a kriptovaluták ismertségének vizsgálatára fókuszál, különös tekintettel a legismertebb digitális eszközökre. A tanulmány a keresztábra-elemzés eredményeit mutatja be, az eredményeket oszlopszázalékos vetületben értékelve. Ez a megközelítés lehetővé teszi, hogy a generációk közötti különbségek ne pusztán abszolút értékben, hanem az adott generáció arányaihoz viszonyítva jelenjenek meg. A vizsgálat célja annak feltárása volt, hogy a generációs hovatartozás milyen mértékben befolyásolja a kriptovaluták ismertségét, valamint azonosíthatók-e generációkra jellemző mintázatok. A választott módszer alkalmas annak bemutatására, hogy világossá tegye: a kriptovilág ismerete nem homogén a társadalomban, hanem generációs mintázatokat követ.

4 Eredmények

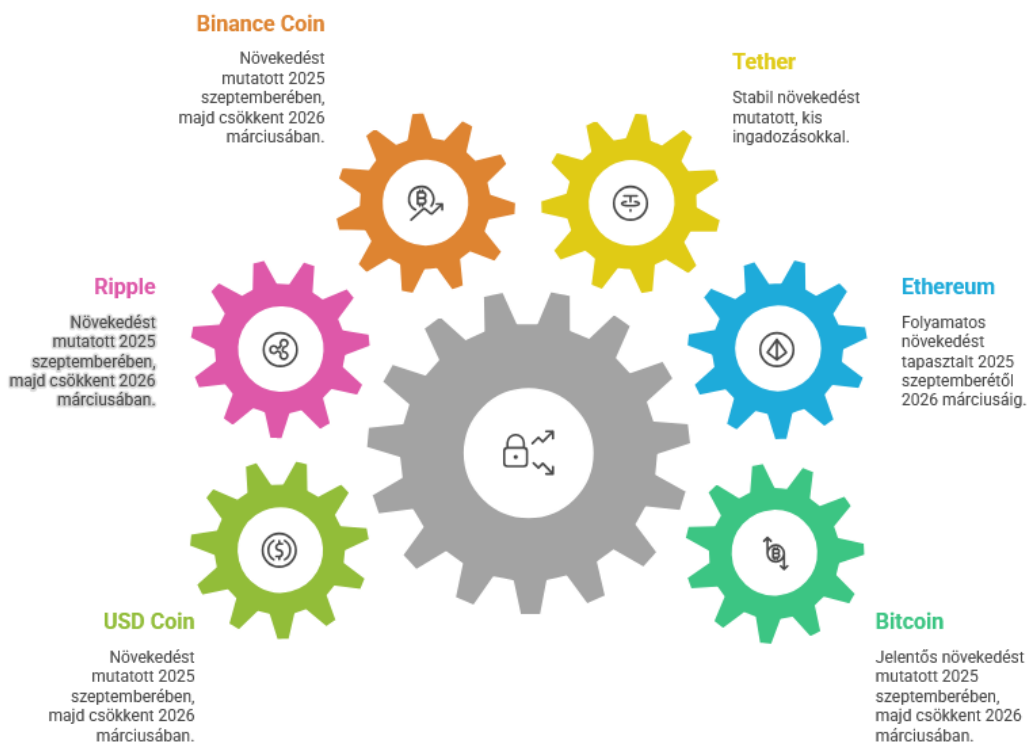
A kutatási eredmények ismertetését megelőzően megvizsgáltam a vezető kriptovaluták piaci kapitalizációját 2025 szeptembere és 2026 márciusa között. Az elemzéshez az egyes kriptovaluták adott hónap első hetének kezdőnapján érvényes, forintban számolt kapitalizációs értékét vettem alapul.

1. ábra: A vezető kriptovaluták piaci kapitalizációja alapján felállított sorrend

Forrás: Coinmarketcap.com alapján NapkinAI általi szerkesztés, 2026

A vizsgált adatsor mindhárom időpontban ugyanazt a csúcs-sorrendet mutatja: Bitcoin (BTC) az első, Ethereum (ETH) a második. A BTC elsőségét a legrégebbi jelenlét, a legerősebb márka-ismeret, és a széles körű intézményi/kiskereskedelmi jelenlét magyarázza. Az ETH stabil második helye a „programozható pénz” szerepből fakad: a nagy fejlesztői bázis és az ökoszisztéma-használatok (okosszerződések, DeFi, digitális eszköz-kibocsátás) a kapitalizáció jelentős részét alátámasztják. A stabilcoinok (USDT, USDC) mindhárom időpillanatban a felső középmezőnyben vannak: piaci tőkéjük az elszámolási/parkolási funkció miatt általában ellenállóbb a belső kripto-ciklusokkal szemben, ezért könnyen tartják a 3–6. pozíciókat. A harmadik–ötödik hely között látszik a rotáció: 2025 szeptemberében XRP előzi az USDT-t és a BNB-t, decemberre az USDT visszalép a 3. helyre, 2026 márciusára pedig BNB kevéssel XRP fölé kerül. Ezek a helycserék jellemzően token-specifikus hírek, likviditási be- és kiáramlások, valamint a befektetői kockázati étvág rövid távú változásai miatt történnek. A stabilcoinok súlya nőhet, amikor a szereplők kivárnak vagy pénzt parkolnak. Az olyan ökoszisztéma-tokeneké, mint a BNB, akkor erősödhet, ha a kapcsolódó tőzsdei/lánc-aktivitás élénkül, az XRP kapitalizációja pedig érzékeny lehet a nemzetközi elszámolási narratívák és a jogi-kockázati percepció alakulására. A teljes mintán 2025 szeptembere és 2026 márciusa között összességében lejtő látszik (több szereplőnél csökken a kapitalizáció), ami egy kockázatkerülőbb piaci szakaszra utal, a sorrend viszont – a BTC/ETH dominanciájával – stabil marad.

2. ábra: A vezető kriptovaluták és a megfigyelhető trendek

Forrás: Coinmarketcap.com alapján NapkinAI általi szerkesztés, 2026

A továbbiakban a primer kutatás eredményeit szeretném is részletesen bemutatni. A kriptovaluta ismeretét és használatát bemutató adatsor négy szintet különít el (sosem hallotta → hallotta, de nem ismeri/használja → ismeri, de nem használja → ismeri és használja). A Bitcoin (BTC) esetében a „Sohasem hallottam róla” mindössze 12,3%, ami rendkívül széles elérést jelez. A „Hallottam róla, de nem ismerem és nem használom” 34,9%, az „Ismerem, de nem használom” pedig 41,9%: ez a két középső lépcső nagyon nagy, vagyis sok a passzív érdeklődő. A „Ismerem és használom” 10,9% – abszolút értékben ez a legmagasabb, de az ismertséghez képest mérsékelt aktivitást tükröz. Az alacsonyabb aktivitás hátterében feltehetően olyan tényezők állnak, mint a félelem, a kockázatérzelet, valamint a bonyolult belépés mivolta. Az Ethereum (ETH)-nél a „Sohasem hallottam róla” 33,5%, ami jóval nagyobb, mint a BTC-nél, ugyanakkor a tölcser arányosabb: a „Hallottam, de nem ismerem és nem használom” 29,0%, az „Ismerem, de nem használom” 29,2%, a „Ismerem és használom” pedig 8,3%. A Binance Coin (BNB)-nél a „Sohasem hallottam róla” 38,9%, a „Hallottam, de nem ismerem és nem használom” 28,2%, az „Ismerem, de nem használom” 25,8%, a „Ismerem és használom” 7,0%. A kriptovaluta kevésbé ismert és kedvelt mivoltának egyik kézenfekvő magyarázata az ökoszisztéma-kötöttség: a BNB élménye erősen platform- és lánc-specifikus, ezért azok körében, akik nem aktív résztvevői a kapcsolódó ökoszisztémának, az ismertség gyakrabban marad passzív szinten. Az aktiválás tipikus kulcsai: belépési frikciók csökkentése, díjak és hasznosság kézzelfogható kommunikálása. A Tether (USDT) esetében a „Sohasem hallottam róla” 45,5%, a „Hallottam, de nem ismerem és nem használom” 25,6%, az „Ismerem, de nem használom” 21,9%, a „Ismerem és használom” 7,0%. Itt sokkal kisebb az elérés, mint az előző példánál, viszont aki ismeri, annál gyakran van praktikus tranzakciós motiváció (likviditás-parkolás, váltás, tőzsdék közötti mozgás). Az XRP-nél a „Sohasem hallottam róla” a legmagasabb a hatos mezőnyben (48,5%), ugyanakkor a „Ismerem és használom” 6,7%, miközben a „Ismerem, de nem használom” csak 19,2%, ami még szűkebb sávot

jelent, mint az előző esetekben. Az USD Coin (USDC) mintázata az USDT-hez hasonló: „Sohasem hallottam róla” 43,0%, „Hallottam, de nem ismerem és nem használom” 27,8%, „Ismerem, de nem használom” 22,3%, „Ismerem és használom” 6,9%.

1. táblázat: A kriptovaluták ismerete és használta a teljes minta tekintetében

	Sohasem hallottam róla	Hallottam róla, de nem ismerem és nem használom	Ismerem, de nem használom	Ismerem és használom
Bitcoin (BTC)	12,3	34,9	41,9	10,9
Ethereum (ETH)	33,5	29,0	29,2	8,3
Binance Coin (BNB)	38,9	28,2	25,8	7,0
Tether (USDT)	45,5	25,6	21,9	7,0
XRP (XRP)	48,5	25,6	19,2	6,7
Dogecoin (DOGE)	41,1	27,6	24,3	7,1
USD Coin (USDC)	43,0	27,8	22,3	6,9
Cardano (ADA)	51,2	23,9	19,1	5,9
Litecion (LTC)	48,7	24,6	20,6	6,2
Polkadot (DOT)	47,8	24,1	19,8	8,3
TRON (TRX)	48,6	25,7	19,5	6,2
Solana (SOL)	48,1	24,3	20,6	7,0

Forrás: saját kutatás, 2025, N = 2854

A továbbiakban a kapott eredményeket a válaszadók generációs hovatartozása szerint vizsgálom úgy, hogy a két ismertségi kategória arányát összevontan értelmezem. Az „ismertség” mutatót az „Ismerem, de nem használom” és az „Ismerem és használom” válaszok összevonásával képeztem, vagyis azt mértem, hogy hányan jutottak túl a pusztán névismertségen a tényleges fogalmi felismerésig. Az eredmények alapján jól kirajzolódó mintázat figyelhető meg: a kor fiatalodásával nő az ismertség, de nem minden érménél ugyanúgy és ugyanolyan mértékben. A Bitcoin (BTC) a generációk közötti kriptóismertség szempontjából kapunyitó szerepet tölt be. Az ismertség a Baby Boomer csoportban is magas (37,6%), X-nél tovább nő (41,0%), Y-nál felgyorsul (48,7%), a Z-nél tetőzik (63,9%), majd az Alfáknál enyhén visszaesik (54,9%). Az eredmény klasszikus: a BTC a legtávolabbi jelen lévő márka, közéleti és gazdasági hírekben is gyakran megjelenik, így minden generáció találkozott már vele, a fiataloknál pedig a közösségi platformok (YouTube, TikTok tartalmak, kripto témájú tartalomkészítők) még inkább felerősítik a láthatóságát. Az Ethereum (ETH) ugyanezt a tendenciát követi, de alacsonyabbról indul és kiegyenlítettebb (BB 32,6%, X 28,4%, Y 36,8%, Z 43,8%, Alfa 37,7%). A visszaesés X-ben érhető: ez a generáció jellemzően időszerűkével, fokozott kockázatkerüléssel és erősebb hasznossági fókuszsal írható le, így ha egy eszköz funkciói nincsenek kézzelfogható helyzetbe kötve, kevésbé emeli az ismertséget. A Z-ben az ETH platform-logikája (NFT-k, L2-k, játékok) „kézzelfoghatóbb”, ezért ott magasabb a felismerés. A Binance Coin (BNB) az ismertség tekintetében eltérő mintázatot mutat (BB 33,7%, X 23,1%, Y 30,6%, Z 38,4%, Alfa 40,6%). Újszerű eredmény, hogy az Alfáknál a legmagasabb az ismertség. Ez a platform-kötött márkaélmény jele: a fiatalok nagyobb arányban találkoznak tőzsdei felületek, influenszer-tartalmak és „kriptoszótárak” kapcsán a BNB-vel – függetlenül attól, hogy tényleges használatra nem jogosultak. Az X-ben a legalacsonyabb ez az arány,

platformhoz kötött fogalmak iránt náluk kisebb az érdeklődés. A stabilcoinok (USDT, USDC) és az XRP külön ívet rajzolnak: mindháromnál feltűnően magas az Alfa-ismertség. A jelenség több tényezővel magyarázható: egyrészt tartalom-fogyasztási szokás: az Alfák és a Z-k a kriptotartalmú médiában használt fogalmi készletben a stabilcoin mint „dollár-helyettes, parkoló, átváltó” fogalom gyakran előkerül, ezzel szemben a nyelvi-márka faktor is szerepet játszik. Az „USDT/USDC” rövidítéseket a kezdők is gyakran látják listákon, képernyőképeken, tőzsdei rangsorokban, az XRP esetén pedig a „gyors, határon átnyúló” narratíva könnyen megjegyezhető. Ezzel szemben az X-generáció esetében következetesen alacsonyabb ismertségi szintek figyelhetők meg e három eszközben, az életciklus-hatás (család/karrier), az alacsonyabb „tech-kíváncsiság” és a hasznosság-orientált információszűrés egyaránt állhat mögötte.

2. táblázat: A vizsgált kriptovaluták ismertsége a generációk mentén

	BB	X	Y	Z	Alfa
Bitcoin (BTC)	37,57%	41,03%	48,71%	63,88%	54,86%
Ethereum (ETH)	32,60%	28,36%	36,76%	43,78%	37,71%
Binance Coin (BNB)	33,70%	23,08%	30,56%	38,42%	40,57%
Tether (USDT)	36,46%	21,57%	28,74%	30,66%	37,71%
XRP (XRP)	30,94%	19,76%	24,66%	27,43%	38,29%
USD Coin (USDC)	25,97%	20,21%	27,69%	33,30%	45,14%

Forrás: saját kutatás, 2025, N = 2854

A Pearson-féle khi-négyzet tesztek szerint minden vizsgált érme esetében szignifikáns kapcsolat mutatható ki a generációs hovatartozás és az ismertség között ($p < 0,001$), ami arra utal, hogy az életkori kategóriák érdemi szerepet játszanak abban, hogy ki jut el az „ismerem” szintig. A kapcsolat legerősebb a Bitcoinnál ($\chi^2 = 168,69$): itt a kategóriák közti különbség a legmeredekebb. Ezt követi a BNB ($\chi^2 = 107,21$) és az USDC ($\chi^2 = 105,37$), ahol a „platform-kötöttség” illetve a stabilcoin-jelleg erős fiatalodó profilt hoz. Középerős a USDT ($\chi^2 = 83,98$) és az ETH ($\chi^2 = 77,17$) mintája, itt a tényleges kriptohasználathoz kötődő kontextusok növelik a fiatalabb válaszadók felé az ismertséget.

3. táblázat: A vizsgált kriptovaluták ismertségének összefüggése a generációs hovatartozással a Pearson-féle Chi-négyzet érték alapján

	Érték	Szignifikancia
Bitcoin (BTC)	168,687	0,000
Ethereum (ETH)	77,172	0,000
Binance Coin (BNB)	107,209	0,000
Tether (USDT)	83,976	0,000
XRP (XRP)	64,334	0,000
USD Coin (USDC)	105,371	0,000

Forrás: saját kutatás, 2025, N = 2854

5. Következtetések

A 21. század digitális gazdaságában a kriptovaluták egyszerre töltenek be új értékhordozó (befektetés, értékörzés) és új infrastruktúra (okoszerződések, tokenizáció, gyors elszámolás) szerepet. A társadalmi

diffúzió azonban generáció függő: a jelenség ismertsége és jelentése más a különböző generációkban, amit a bemutatott empirikus eredmények is alátámasztanak. A Bitcoin biztosítja a legnagyobb elérést: minden korosztályban magas az „ismerem” arány, de nagy a „passzív ismerők” tömege is, a Z-nél tetőzik a felismerés, míg az idősebb generációknál a kockázatérzet és a belépési korlátok fékezik az aktiválást. Ethereum kiegyensúlyozottabb tölcsérrrel bír: aki megérti a funkciót (dApp, DeFi, NFT), könnyebben jut a gyakorlati kipróbálásig, ugyanakkor az X-generációnál látszik egy „megtorpanás”, ahol a hasznosság bizonyítása nélkül nehezebben nő az ismertség. BNB-nél az elérés közepes, és sokan maradnak a „hallottam / ismerem, de nem használom” szinten, itt a platformkötöttség és a belépési út (wallet, díjak) magyarázza a helyzetet. A stabilcoinok (USDT, USDC) kisebb ismertségi bázison is jól szerepelnek, a fiatalabbak kriptó-szótárában a „stabil érték / parkoló” nagyon gyakorlati motívum, ezért az „ismerem” gyakrabban fordul gyakorlati használatba. XRP szűkebb elérés mellett az egyik leghatékonyabb: ha az „gyors, határon átnyúló” narratíva átmeleg, az „ismerem” könnyebben lesz gyakorlati tudás.

Köszönetnyilvánítás

A tanulmány a Makovecz Campus Alapítvány – Collegium Professorum Hungarorum támogatásával készült.

Irodalomjegyzék

Adiandari, A. M. (2023). Navigating the Digital Society: Financial Literacy as a Tool for Empowerment. *Khazanah Sosial*, 5(4), 661. <https://doi.org/10.15575/ks.v5i4.30792>

Agárdi, I., & Alt, M. A. (2021). A mobiltárca elfogadásának generációs különbségei: az X és Z generáció összehasonlítása. *Statisztikai Szemle*, 99(11), 1049. <https://doi.org/10.20311/stat2021.11.hu1049>

Agárdi, I., & Alt, M. A. (2022). Do digital natives use mobile payment differently than digital immigrants? A comparative study between generation X and Z. *Electronic Commerce Research*, 24(3), 1463. <https://doi.org/10.1007/s10660-022-09537-9>

Aleksandrova, A., Iskren, T., Nadezhda, S., Valentina, N., & Zhelyo, Z. (2024). Digital financial literacy in a post-COVID world: The role of AI and technological innovation in shaping financial decision-making. *Revista De Gestão Social E Ambiental - RGSa*, 18(11), e010060. <https://doi.org/10.24857/rgsa.v18n11-253>

Alvarado-Cáceres, E. J., Vázquez-Vázquez, L. M., & Fernández-Bedoya, V. H. (2025). Financial education and personal finance: A systematic review of evidence, context, and implications from the Spanish-language academic literature in Latin America. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(8), 455. <https://doi.org/10.3390/jrfm18080455>

Ardoğan, A. R., Suyadal, M., & Gül, Y. (2023). An explanatory analysis on the investment preferences of university students with respect to financial characteristics and crypto assets. *Pressademia Procedia*, 16(1), 65-72. <https://doi.org/10.17261/pressademia.2023.1666>

Bagó, P. (2023). A mesterséges intelligencia lehetőségei a pénzügyekben. *Gazdaság és Pénzügy*, 10(1), 21-38. <https://doi.org/10.33926/gp.2023.1.2>

- Balogh, A., & Varga, J. (2025).** A hallgatók álláspontja a mesterséges intelligencia használatáról a gazdasági felsőoktatásban. *Controller Info*, XIII(1), 40–45. <https://doi.org/10.24387/CI.2025.1.8>
- Bálint, K. (2021).** Possibilities for the utilization of an automatized, electronic blockchain-based students' attendance register. *Acta Polytechnica Hungarica*, 18(2), 127–142. <https://doi.org/10.12700/APH.18.2.2021.2.7>
- Choung, Y., Chatterjee, S., Pak, T.-Y. (2023).** Digital financial literacy and financial well-being. *Finance Research Letters*, 58, 104438. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104438>
- Christopher, A. R., & Nithya, A. R. (2025).** Financial literacy: The evolution, current proposition, and way forward—A systematic literature review. *Multidisciplinary Reviews*, 8(12), e2025394, <https://doi.org/10.31893/multirev.2025394>
- Csiszárík-Kocsír, Á. (2022).** Pénzügyi tudatosság a bankválasztásban – az ügyfélpreferenciák változása a pandémia hatására. *Polgári Szemle*, 18(1–3), 48–65. <https://doi.org/10.24307/psz.2022.1105>
- Financial Stability Board, & International Monetary Fund. (2023).** IMF–FSB synthesis paper: Policies for crypto-assets. <https://www.fsb.org/2023/09/imf-fsb-synthesis-paper-policies-for-crypto-assets/>
- Gallego-Losada, M.-J., García-Abajo, M. E., Montero, A., & Gallego-Losada, R. (2021).** El reto de la alfabetización financiera digital en el ámbito de la fintech (Industria 4.0). *ESIC Market Economics and Business Journal*, 53(1), e277. <https://doi.org/10.7200/esicm.53.277>
- Garai-Fodor, M. (2023).** Analysis of financially aware consumer segments from the perspective of conscious consumer behaviour. *Acta Polytechnica Hungarica*, 20(3), 83–100. <https://doi.org/10.12700/APH.20.3.2023.3.6>
- Glowka, M., Kosse, A., & Szemere, R. (2023).** Digital payments make gains but cash remains (CPMI Brief No. 1). Bank for International Settlements. https://www.bis.org/statistics/payment_stats/commentary2301.pdf
- Hegedűs, S., & Lentner, C. (2023).** Examining financial literacy and the financial aspects of Hofstede's four-factor culture model in Hungary. *Revista Mexicana de Economía y Finanzas*, 19(1), e963. <https://doi.org/10.21919/remef.v19i1.963>
- Idris, M. H., Puente, M., Páez Pérez, F., Guevara Guerrero, K., & López, A. (2023).** Financial literacy as a tool for social inclusion and reduction of inequalities: A systematic review. *Social Sciences*, 14(11), 658. <https://doi.org/10.3390/socsci14110658>
- Ionescu, R. (2021).** Financial literacy in the digital age. *Revista Estrategia Organizacional*, 10(2), 43. <https://doi.org/10.22490/25392786.4958>
- Kaiser, T., & Lusardi, A. (2024).** Financial literacy and financial education: An overview. *SSRN Electronic Journal. IZA Discussion Paper*, No. 16926, <https://doi.org/10.2139/ssrn.4800263>
- Kaur, M., & Dhiman, B. (2024).** A framework for exploring the integration of AI and financial literacy toward a sustainable financial ecosystem. <https://doi.org/10.53555/kuvey.v30i4.2382>
- Kovács, I. M., & Szeberényi, A. (2025).** A kriptobányászat technológiai fejlődése és annak hatása a fenntarthatóságra. In R. Resperger, Zs. Széles, & B. I. Tóth (Eds.), *Fenntarthatósági átmenet – innovációs*

ökoszisztémák – digitális megoldások konferenciakötet (pp. 79–87). Soproni Egyetem Kiadó.
<https://doi.org/10.35511/978-963-334-550-4-s2-1>

Mayorga, M. H., Puente, M., Salas, F. P. P., Arrieta, K. G. G., & Naranjo, A. L. L. (2025). Financial literacy as a tool for social inclusion and reduction of inequalities: A systematic review. *Social Sciences*, 14(11), 658. <https://doi.org/10.3390/socsci14110658>

Németh, E., Jenei, S., & Szalai, S. M. (2025). A lakosság pénzügyi gondosságának, kockázatvállalásának és elégedettségének társadalmi-demográfiai összefüggései, 2022. *Területi Statisztika*, 65(4), 474. <https://doi.org/10.15196/ts650403>

Nur, T., & Panggabean, R. R. (2021). Factors influencing the adoption of mobile payment method among Generation Z: The extended UTAUT approach. *Journal of Accounting Research Organization and Economics*, 4(1), 14. <https://doi.org/10.24815/jaroe.v4i1.19644>

OECD. (2023). OECD/INFE 2023 International Survey of Adult Financial Literacy (OECD Business and Finance Policy Papers, No. 39). <https://doi.org/10.1787/56003a32-en>

Péter, B. Z., & Kocsis, I. (2024). Privacy-Preserving Noninteractive Compliance Audits of Blockchain Ledgers with Zero-Knowledge Proofs. *Acta Polytechnica Hungarica*, 21(11). <https://doi.org/10.12700/APH.21.11.2024.11.1>

Purohit, S., Kaur, J., & Chaturvedi, S. (2022). Mobile payment adoption among youth: Generation Z and developing country perspective. *Journal of Content Community and Communication*, 8, 194. <https://doi.org/10.31620/jccc.06.22/14>

Rahmayanti, A. P., & Kencana, W. H. (2024). Analisis perilaku generasi X dan generasi Z dalam pemanfaatan penggunaan E-Wallet Gopay. *IKRA-ITH Humaniora: Jurnal Sosial dan Humaniora*, 9(1), 93. <https://doi.org/10.37817/ikraith-humaniora.v9i1.4211>

Raza, S. A. (2025). Utilizing FinTech innovations and DigiTech platforms to enhance financial literacy and workforce preparedness: A comprehensive framework. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.5352881>

Sági, J., & Lentner, Cs. (2019). Post-crisis trends in household credit market behavior: Evidence from Hungary (Literature review). *Banks and Bank Systems*, 14(3), 162–174. [https://doi.org/10.21511/bbs.14\(3\).2019.14](https://doi.org/10.21511/bbs.14(3).2019.14)

Senduk, F. F. W., Djatmika, E. T., Wahyono, H., Churiyah, M., Mahsneh, O., & Arjanto, P. (2024). Fostering financially savvy generations: The intersection of financial education, digital financial inclusion and parental well-being. *Frontiers in Education*, 9, 1460374. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1460374>

Sharma, V., Kour, M., Vass, V., & Szeberényi, A. (2026). How does sustainability governance shape the green finance and climate nexus? *Sustainability*, 18, 1022. <https://doi.org/10.3390/su18021022>

Tavares, F. O., & Almeida, L. (2025). Reframing financial literacy for the twenty-first century: Foundations, digital transformations, and pathways to sustainable empowerment. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(11), 656. <https://doi.org/10.3390/jrfm18110656>

Tóth, R., Kása, R., & Lentner, C. (2022). Identifying the influencing factors of financial literacy across pre- and “post” pandemic times at the Hungarian SMEs. *Acta Polytechnica Hungarica*, 19(8), 9. <https://doi.org/10.12700/aph.19.8.2022.8.2>

Wei, M.-F., Luh, Y., Huang, Y.-H., & Chang, Y.-C. (2021). Social influence, promotion and perceived risk in mobile payment intention. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 16(4), 618–637. <https://doi.org/10.3390/jtaer16040037>

Zentai, P., & Kovács, J. (2024). Financial behavioural intentions in correlation with contextual cues and financial literacy – A Hungarian empirical study. *Ekonomiska Misao i Praksa*, 33(2), 521. <https://doi.org/10.17818/emip/2024/2.9>

Zou, X. (2025). The impact of personalized financial literacy education platform based on artificial intelligence on consumer behavior. *Journal of Electrical Engineering and Technology*, 20(6), 4425. <https://doi.org/10.1007/s42835-025-02287-2>